

EDWARD WINKLEMAN (VASAKUL) JA MURAT OROZBEKOV: Need mehed peavad New Yorgis Winklemani galeriid ja käisid sel sügisel Tallinnas Eesti galeriste koolitamas.

“NY--s tahavad kõik galeriid endiselt, et nende näitust arvustaks The New York Times”

Kadri Karro kohtus kahe New Yorgi galeristiga ja uuris, kuidas tänapäeva kunstimaailmas edukas olla.

Oktoobris toimus Tallinnas Eesti Kaasaegse Kunsti Arenduskeskuse ja Eesti Kunstiakadeemia koostöös galeristide koolitus. 33 inimest said “omandada teadmisi rahvusvahelise kunstituru põhimõtetest, struktuurist ning müügile orienteeritud galerii juhtimisest”. Lektorid olid **Iain Robertson** Sotheby Kunstiinstituudist Londonis, **Kendall Koppe** omanimelisest galeriist Glasgow's ja **Edward Winkleman** ning **Murat Orozbekov** Winklemani Galeriist New Yorgis.

Winkleman peab New Yorgis Chelsea galeriide linnajaos omanimelist galeriid. Samuti on ta raamatu “How to Start and Run a Commercial Art Gallery” autor. Kõrgõzstanist pärit Orozbekov on alates 2006. aastast Winklemani galerii kaasomanik. Ta on ka igal aastal New Yorgis ja Londonis aset leidva videokunstimessi “Moving Image” üks asutajaid. Tallinnas olid mõlemad mehed esimest korda, aga nagu Orozbekov kinnitas, on “Tallinn täpselt selline koht, mis meeldiks kõigile nende New Yorgi sõpradele”. Ja Winkleman tõdeb: “On olnud mitmeid juhtumeid, kus ühel ja samal hetkel on ühes kindlas maailma punktis silmapaistev arv erakordselt tugevaid kunstnikke. See on juhtunud näiteks Šotimaal, Lõuna-Ameerikas. Mingil põhjusel elavad 4-5 väga tugevat kunstnikku samal ajal ühes ja samas kohas. Tallinnas on võimalik hetkel selliseid märke näha. Paistab, et siin on tekkimas teatud energia.”

Millest alustada oma galerii loomist?

Edward Winkleman: Mul on selle kohta üks suurepärane lugu. Üks teatriproduktent küsis minult, millest ma kavatsen oma galerii loomist alustada. Ja siis ma rääkisin talle, et kohtun kunstnikega, käin kunstmessidel ja muud sellist. Ta esitas mulle seepeale küsimuse, et mis on üldse kunstigalerii. Ja vastas ise, et see on üks ruum, mille seintel on kunst. Nii et hangi endale ruum, pane kunst seintele ja sul ongi galerii. Ja mina muidugi vastu, et see pole üldse nii lihtne, see on palju keerulisem. Ta ütles, et ma eksin, et see just nii lihtne ongi. Ruum, kunst seintele ja ongi galerii. Kõik ülejäänud vajaminevad teadmised tulevad töö käigus.

Konkurents galeriidesse pääsemiseks on täiesti metsik - ja see sunnib kunstnikke endast pidevalt parimat andma.

Ja oli täiesti õigus. Kuus kuud hiljem hankisin endale ruumid, panin kunstiteosed seintele ja mul oligi oma galerii. Kui oodata oma galerii loomisega, kuni tead galerii juhtimisest kõike, jäädkigi igavesti ootama.

Murat Orozbekov: Väike galeriis töötamise kogemus tuleks ka alati kasuks. Kasvõi mõned kuud, et saada aimu, kuidas see süsteem töötab.

E.W: Paljude edukate NY galeriide puhul peab paika see, et omanik töötas algul

mõne suurema galerii jaoks ja alustas selle kõrvalt oma projektiruumiga. Muidugi vastab toele, et kellegi teise heaks töötades võib väga palju õppida. Aga isegi siis, kui töötad 20 aastat kellegi teise galeriis, on asju, mida sa ei õpi enne, kui oled oma koha avanud.

Kui palju on vaja kunstiajaloo alaseid teadmisi?

E.W: Sõltub galerii programmist. Kui töötada väga noorte kunstnikega, kes töötavad mõnes uues meediumis, siis on kunstiajaloo alastest teadmistest olulisem näiteks aru saada, miks need kunstnikud just seda meediumit oluliselt peavad. Aga kui tegeled vanade meistrite ja renessansiajastu maalidega, siis on väga tugev kunstiajalooline taust mõistagi ülioluline.

Kuidas teie oma kunstnikud leiata?

E.W: 90% kunstnikest tuleb läbi soovitusete. Läbi nende kunstnike soovitusete, kellega me juba koostööd teeme. Või siis kuraatoritelt. Teiseks muudugi kunstimesid ja teised galeriid, mida külastame. Kolmandaks rahvusvahelised näitused, nagu näiteks Veneetsia biennaal. Ja kõige viimane võimalus - kunstnikud tulevad ise ennast pakkuma. Aga see viib väga harva sihile. Saame näiteks kuus kunstnikelt umbes 200 e-maili ja võib-olla ainult ühega neist tuleks koostöö kõne alla.

Kunstnikke on palju, aga oma töid müüa ja sellest elatuda õnnestub vähestel. Kuidas läbi lüüa ja reaalselt müüa?

E.W: On üks kuulus näide Londonist, kus 1980. aastatel oli kunstiturg peaaegu olematu. **Damien Hirst** ja mitmed teised kunstnikud tulid kokku ja korraldasid Freeze'i nimelise ürituse. Ja nad veensid enam-vähem ainsat inimest, kes toona veel kunsti ostis, **Charles Saatchi**, oma üritusest osa võtma. Tõeline sensatsioon! Sellest sai sõna otseses mõttes alguse revolutsioon Londoni kunstiturul. Ma olen täiesti veendunud, et kunstnikud peavad ise elevust tekitama, ja vähemasti kaasaegse kunsti puhul sütitab selline asi ka kunstikogujaid.

Kas uute alustavate galeriide tegevust peaks riiklikult toetama?

E.W: Ameerikas vast mitte. Galeriisid on palju, kunstiturg on väga tugev ja riikliku toetust pole vaja. Kui aga kunstiturg on alles tekkimas, siis on sellel rohkem mõtet. Kui ma juhiksin mõnd riiki, mis alles püüab oma kunstiturgu üles ehitada, siis aitaksin galeriisid sinnamaaani, kuni nad suudavad ise hakkama saada. Kui abi saanud galerii seda ei suuda, siis annaksin mõnele teisele alustavale galeriile võimaluse. Kõik, kes tahavad galeriid omada, pole selles automaatselt edukad. Ja samas tasub meele pidada, et liigne rahastamine ei tule loomingulisusele tingimata kasuks.

M.O: Jah, teadmised, et aasta lõpuni on niikuinii piisavalt raha...

E.W: NYS on umbes 90 000 kunstnikku ja 600 galeriid. Konkurents galeriidesse pääsemiseks on täiesti metsik - ja see

sunnib kunstnikke endast pidevalt parimat andma.

Millega teiste seas välja paista?

E.W: Lisaks müüginäitustele on oluline teha ka näituseid, mis kannaksid mingit sõnumit, püüaks tähelepanu ja jõuaks ka ajakirjandusse. Tuleb leida tasakaal nende kahe vahel.

M.O: Jah, tuleb teha näitusi, mis pais-taks teiste seas silma. NY galeriides on näitusi, mis koosnevad näiteks ühest hii-gelsuurest installatsioonist, mis täidab kogu ruumi. Milline koguja selle ostaks? Keegi ei pane ju seda endale koju. Aga see on *statement*, mis toob kohale presi ja palju külustajaid. Ja tekitab huvi ka kõige muu vastu, millega galerii tegeleb.

E.W: New Yorgis tahavad kõik galeriid endiselt, et nende näitust arvustaks The New York Times.

M.O: Jah, 600 galeriid. New York Times tuleb välja reedel ja seal on neli või viis arvustust. Kõik ootavad neljapäeva õhtul, et saaks juba onlainis üle vaadata, kelle näitus lehte sai.

E.W: Sinna pääsemine on fantastiline.

Kunstiäri pole just kergete killast. Kuidas seal ellu jääda?

E.W: Tuleb olla ambitsioonikas ja pidevalt endast maksimum anda. Mul on üks suurepärane lugu ühest NY galeriist, kes sai pidevalt kunstimessidelt äraütlevaid vastuseid. Ja siis nad käisid oma kunstiga kuus kuud mööda galeriisid, kes kuulusid messil otsustajate ringi ja palusid kohtumisi, et rääkida, miks just nende galerii sellel kunstimessil peaks osalema. Ja nad said lõpuks selle koha, pärast sellist meelut pingutust. Väga kõva võistlus käib. Tuleb kirglikult suhtuda sellesse, mida sa teed, mida messidele pakud, millist kunsti sa esindad.

Millised trendid praegu kunstiturul valitsevad?

E.W: Järjest enam kogutakse videokunsti. Lugesime ühe Melbourne'i kunstimesi raportit ja tuli välja, et koguni kolmandik seal messil müüdnud teostest oli videokunst. Video paistab hetkel minevat sama rada, mida kakskümmend aastat tagasi käis fotograafia.

M.O: Kõik keskenduvad siiski eri asjadele. Endiselt müüakse nii maali kui fotot.

E.W: NYS, usu või ära usu, müüvad väga hästi abstraktsed maalid.

Jah, üks Gerhard Richteri maal tegi ka just äsja järjekordse rekordi.

E.W: Jah, maali peetakse endiselt kõige olulisemaks meediumiks.

Lugesin üht 2009. aasta uuringut kunstituru jaotuse kohta meediumite järgi - 62% maal, ülejäänud foto, joonistus, skulptuur ja 1% teised meediumid.

E.W: Jah, see kõlab toeselt. Maal valitseb endiselt ja müüb kõige paremini. Igal NY galeriil, mida mina tean, on vähemalt üks või kaks maalikunstnikku. Ja sellel on oma põhjus. Maal on stabiilne.

M.O: Unikaalne.

E.W: Maalis pole midagi hirmutavat. Lihtsalt pane seinale.

M.O: Lihtne riputada.

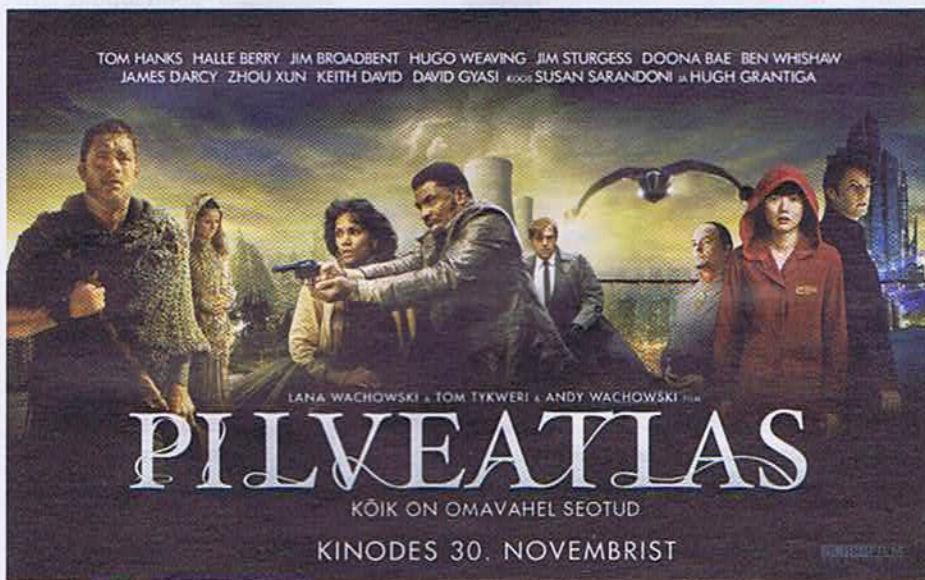
E.W: Vähem säilitamisega seotud mur-resid. Ja samas töötavad paljud väga olulised kunstnikud teistes meediumites. On koguajaid, kes on aru saanud, et on oluline, et nende nüüdiskunsti kogud peegeldaksid ka neid olulisi teoseid, mida luuakse teistes meediumites. Kui ainult muuseumid seda koguvad, muutuvad erakollektsioonid vähem oluliseks.

Kui kunstnik riskib, peab ka koguja riskima?

E.W: Jah, absoluutselt, kui nad tahavad luua olulist, laiemat tähendust omavat kogu. Sul võib olla maailma parim maalikogu, kuid see on ainult väike osa sellest kunstist, mida tänapäeval tehakse.

On galeriioomanikke ja kunstikaupmehi, kellest on saanud tõelised superstaarid. Saatchi, Larry Gagosian, kes oli hiljuti ajakirja Art Review Power 100 edetabelis teisel kohal. Keda teie oluliseks peate?

E.W: Kunstiäris kindlasti **Marian Goodman**, kelle galerii esindab nii **Gerhard Richter** kui **John Baldessari**. Tal on täiesti imeline kunstnike nimekiri ja ta teeb oma tööd suurepäraselt. Kunstikogujate puhul imetlen kõige enam seda, kui nad osalevad kunstimaailmas toimivas dialoogis, teevad oma kogu publikule kättesaadavaks. Kogujad, kes usaldavad oma silma, kes ei oota, et keegi teine neile ütleks, mida osta - neid me imetleme.

Vanemuine

MEMORY 2013

MUUSIKALIKONTSERT

10. ja 11. jaanuaril 19:00
Vanemuise suures majas

12. jaanuaril 14:00 ja 19:00
Viljandi Ugalas

18. jaanuaril 19:00
Jõhvi Kontserdimajas

19. jaanuaril 19:00
Estonia Kontserdisaalis

solistid

Uku Suviste
Getter Jaani
Gerli Padar
Tanja Mihhailova
Aivar Tommingas
Hannes Kaljujärvi

dirigent

Tarmo Leinatamm
Vanemuise
Sümfooniaorkester

SOODUSPILETID 16. DETSEMBRINI!

vanemuine.ee

Aasta toetaja

Aasta toetaja

Ametlik autopartner

Täna algab!

JÕULUJAZZ

29.11 kell 19 Youn Sun Nah Quartet (Korea)

01.12 kell 20 Slixs (Saksamaa)

12.12 kell 19 Kurt Elling & Estonian Dream Big Band (USA-Eesti) ja paljud teised!

Piletid Piletilevi ja TicketPro müügikohtades. Jazzkaare info 6660030 ja piletid@jazzkaar.ee www.jazzkaar.ee

Vabadus nautida

